

صفحه	ویرایش	نظام نوین مالی ، مرحله اول - حسابداری تعهدی
۴ از ۱	اول	دستورالعمل بستن مانده حسابها در پایان سال مالی

به نام خداوند جان و خرد

دستورالعمل بستن مانده حسابها در پایان سال مالی
مصوب کمیته های فنی تخصصی مالی و بودجه موضوع ماده ۱۰۵
آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاههای علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور

مقدمه :

وفق بند هفت ماده ۱۰ و ماده ۴ آیین نامه مالی و معاملاتی مصوب دانشگاه های علوم پزشکی ، واحدهای تابعه مستقل تاپایان اردیبهشت و ستاد دانشگاه باید تا پایان خرداد ماه سال بعد نسبت به تهیه و ارائه صورتهای مالی نهائی شده خود اقدام نمایند . برای انجام این امر ضروری است ، امور مالی ستاد و واحدهای تابعه پس از اطمینان از صحت مانده حساب های مندرج در تراز آزمایشی منتهی به پایان اسفند ماه هر سال ، انطباق حساب های فیمابین ستاد با واحدهای تابعه مستقل و غیر مستقل و اعمال حداقل کنترلهای لازم سیستمی و غیر سیستمی بشرح جدول ذیل :

ردیف	کنترل	کنترل	تعدیل در صورت اشکال
۱	تهیه صورت مغایرت بانکی برای کلیه حساب ها	توسط کاربر قبل از بستن مانده حساب ها	ندارد
۲	ثبت مغایرت های مندرج در صورت مغایرت بانک ها در صورت لزوم در دفاتر مالی		دارد
۳	تصفیه مانده حساب تنخواه گردان		دارد
۴	مانده حساب های بانکی غیر قابل برداشت		دارد
۵	مانده وجوه مصرف نشده نزد واحدهای تابعه		ندارد
۶	احتساب ذخیره لازم برای علی الحساب های پرداخت شده و تصفیه نشده		دارد
۷	احتساب ذخیره لازم برای هزینه های تحقق یافته پرداخت نشده		دارد
۸	حساب " کنترل قراردادهای - کد ۹۴۰۹۰۱ " و تضمین های دریافتی		دارد
۹	اطلاعات اموال موجود در قسمت ویرایش و تکمیل کارت اموال	توسط نرم افزار قبل از بستن مانده حساب ها	دارد
۱۰	مانده حساب " کنترل نسخ دریافت شده ، ارسال نشده- کد ۱۴۰۲۹۹ "		دارد
۱۱	مانده حساب " خرید کالا- کد ۳۰۹۹۰۱ "		دارد
۱۲	مانده حساب " خرید خدمات- کد ۳۰۹۹۰۲ "		دارد
۱۳	مانده حساب " مالیات بر ارزش افزوده خرید کالا و خدمات- کد ۳۰۹۹۰۳ "		دارد
۱۴	تأیید شدن تمام رسیدهای کالا برای تمام انبارها		دارد
۱۵	نرخ گذاری تمام رسیدهای کالا برای تمام انبارها		دارد
۱۶	صدور اسناد حسابداری برای تمام رسیدهای کالا		دارد
۱۷	تأیید شدن تمام حواله های کالا برای تمام انبارها		دارد
۱۸	صدور اسناد حسابداری برای تمام حواله های کالا		دارد
۱۹	کسر / اضافات انبارها ناشی از شمارش کالادر پایان سال (انبار گردانی)		دارد
۲۰	نهائی شدن تمام اسناد حسابداری صادره در نرم افزار نظام نوین مالی		ندارد

و ثبت تعدیلات لازم در صورت ضرورت ، نسبت به بستن مانده حساب ها بشرح توضیحات مندرج در صفحات آتی اقدام نمایند . شایان ذکر است کنترل های موصوف بطور تشریحی در چک لیست مربوطه که پیوست می باشد قید گردیده است .

صفحه	ویرایش	نظام نوین مالی ، مرحله اول - حسابداری تعهدی
۴ از ۲	اول	دستورالعمل بستن مانده حسابها در پایان سال مالی

عملیات بستن مانده حساب ها در ابتدای سال بعد در سه مرحله در نرم افزار نظام نوین مالی بشرح ذیل صورت می گیرد :

مرحله اول : بستن مانده حساب ها بطور موقت و ایجاد سند افتتاحیه موقت به عنوان سند حسابداری شماره ۱ سال مالی بعد

قبل از تهیه صورتهای مالی

مرحله دوم : قفل نمودن بخش صدور سند حسابداری در نرم افزار نظام نوین مالی درکل دانشگاه جهت تحت کنترل داشتن صدور

هرگونه سند حسابداری درسال قبل اعم از واحد و ستاد توسط مدیر امورمالی (در هنگام تهیه صورتهای مالی)

مرحله سوم : نهائی کردن سند حسابداری "بستن مانده حساب ها" پس از دریافت صورتهای مالی حسابرسی شده

نکته بسیار مهم : عملیات بستن مانده حساب ها ، فقط شامل اسناد حسابداری نهائی می باشد.

لذا قبل از تهیه صورتهای مالی سال قبل ضروری است ، مانده حساب های مندرج در تراز آزمایشی بطور موقت در نرم افزار نظام نوین مالی بسته شده تا به موازات تهیه صورتهای مالی سال قبل ، امکان استفاده از مانده حساب های سال یا سنوات قبل برای عملیات مالی سالجاری نیز فراهم باشد .

یادآوری می گردد در مرحله اول بستن مانده حساب ها ، امکان کنترل بخشی از موارد موصوف بطور سیستمی در نرم افزار نظام نوین مالی پیش بینی شده است بطوریکه کنترل های مزبور در صورت انتخاب توسط کاربر ، بطور سیستمی اعمال خواهد شد و در صورت وجود اشکال ، نرم افزار مانع از بستن مانده حساب ها بطور موقت خواهد شد .

شایان ذکر است درصورت نهائی کردن سند موقت بستن مانده حساب ها طی فیلد " **اختتامیه / افتتاحیه نهائی** " کنترل های موصوف در صفحه قبل، بدون دخالت کاربر اعمال شده و در صورت وجود اشکال سند بستن مانده حساب ها نهائی نمی شود . بدیهی است در مرحله دوم و با هماهنگی با مدیریت امور مالی ستاد دانشگاه امکان صدور سند حسابداری برای سال مالی قبل وجود داشته و در صورت صدور هرگونه سند حسابداری در سال قبل با فعال کردن فیلد " **اختتامیه / افتتاحیه موقت** " سند بستن مانده حساب ها و صدور سند افتتاحیه سال جدید در نرم افزار نظام نوین مالی بطور اتوماتیک اصلاح می شوند. در صورت نهائی کردن سند حسابداری بستن مانده حساب ها امکان صدور سند حسابداری درسال قبل دیگر وجود نخواهدداشت .

نحوه بستن مانده حساب ها در ستاد دانشگاه ، واحدهای تابعه مستقل و غیر مستقل تقریباً یکسان است با این تفاوت که :

۱- در واحدهای غیر مستقل حساب رابط اعتبارات بستانکار (کد ۳۲۰۱۰۱) که به منزله درآمد محدود و مشروط شده می باشد و تازمان هزینه نشدن به عنوان بدهی جاری تلقی می گردد در صورت انجام هزینه در راستای تفاهم نامه منعقد با ستاد دانشگاه باید به حساب عملکرد بسته شود لیکن چنانچه درپایان سال ، وجوه دریافتی مصرف نشده ، به ستاد دانشگاه در پایان همان سال عودت داده نشده باشد ، حساب رابط مذکور به میزان وجوه مصرف نشده نزد واحد تابعه غیر مستقل (موجودی بانک) کمتر به حساب عملکرد بسته خواهد شد بطوریکه در پایان سال به میزان وجوه نقد نزد بانک / بانک های قابل برداشت از بابت اعتبارات مصرف نشده ، حساب رابط اعتبارات بستانکار (کد ۳۲۰۱۰۱) دارای مانده بستانکار خواهد بود. مانده این حساب در صورت عودت وجوه مربوطه صفر خواهد شد.

۲- سند حسابداری بستن مانده حساب های واحدهای تابعه غیر مستقل به ستاد دانشگاه ارسال نمی گردد و در حساب های ستاد دانشگاه تاثیری ندارد بلکه مانده حساب های ستاد بطور یکجا (تجمیعی از حساب ستاد و کل واحدهای تابعه غیر مستقل) بسته خواهند شد .

صفحه	ویرایش	نظام نوین مالی ، مرحله اول - حسابداری تعهدی
۴ از ۳	اول	دستورالعمل بستن مانده حسابها در پایان سال مالی

نحوه بستن مانده حساب های موقت و دائم در نرم افزار نظام نوین مالی

از آنجائیکه بستن مانده حساب ها در ابتدایه صورت موقت انجام می شود ، لذا نرم افزار برای تمام اسناد حسابداری بستن مانده حساب ها (۸) شماره سند از شماره های ۹۰۰۰۰۰ لغایت ۹۰۰۰۰۷ اختصاص می دهد. از طرفی به منظور قابل ردیابی و یکسان بودن شماره اسناد حسابداری بستن مانده حساب ها در کل کشور، شماره سند های مزبور در صورت نهائی شدن سند بستن مانده حساب ها یا مورد نداشتن در ستاد یا واحدهای تابعه ، تغییر نخواهد کرد. هرچند آخرین شماره سند حسابداری نهائی شده در شرح تمامی اسناد حسابداری بستن مانده حساب ها قید خواهد شد.

قابل ذکر است سند افتتاحیه مانده حساب هانیز در کل کشور یکسان بوده و شماره سند حسابداری (۱) برای آن اختصاص یافته است .

در صورت فعال کردن فیلد " سند اختتامیه / افتتاحیه " در قسمت دفترداری - بستن مانده حساب ها ، عملیات بستن مانده حساب در پایان هر سال بارعایت توضیحات مندرج در انتهای مقدمه همین دستورالعمل، بطور سیستمی در نرم افزار بشرح ذیل صورت می گیرد :

الف) نحوه بستن مانده حسابهای موقت:

۱- الف) حساب های بودجه ای : (سند شماره ۹۰۰۰۰۰)

در این وضعیت تمام حساب های بودجه ای دارای مانده در پایان سال، معکوس شده و مانده آنها صفر می شوند .

۲- الف) حساب های هزینه : (سند شماره ۹۰۰۰۰۱)

کل حساب های هزینه به حساب " خلاصه عملکرد درآمد / هزینه (کد ۵۰) " بسته می شود . در این حالت حساب خلاصه عملکرد معادل کل هزینه دارای مانده بدهکار می باشد . (از کد ۷۰ لغایت ۷۹ و کد حساب های ۸۰۹۹۰۴ و ۸۰۹۰۵)

۳- الف) حساب های درآمد : (سند شماره ۹۰۰۰۰۲)

کل حساب های درآمد نیز به حساب " خلاصه عملکرد درآمد / هزینه (کد ۵۰) " بسته می شود . (از کد ۶۰ لغایت ۶۹ و ۸۰ به استثنای کد حساب های ۸۰۹۹۰۴ و ۸۰۹۹۰۵ که ماهیت هزینه دارد) در این حالت، حساب خلاصه عملکرد معادل کل درآمد ها بستانکار می باشد.

۴- الف) حساب های رابط بدهکار و بستانکار : (سند شماره ۹۰۰۰۰۳)

کل حساب های رابط بدهکار و بستانکار (به استثنای حساب رابط سایر ، رابط سپرده) و رابط های انتظامی به حساب " خلاصه عملکرد درآمد / هزینه (کد ۵۰) " بسته می شود .

حساب های رابط سایر (کدهای ۱۲۹۹۰۹ الی ۳۲۹۹۰۹) و سپرده (کدهای ۱۲۳۰ الی ۳۲۳۰) حساب های دائم تلقی می گردند.

صفحه	ویرایش	نظام نوین مالی ، مرحله اول - حسابداری تعهدی
۴ از ۴	اول	دستورالعمل بستن مانده حسابهای پایان سال مالی

ب) نحوه بستن مانده حسابهای مربوط به ارزش خالص (گروه حساب های ۵) :

۱- ب) حساب "خلاصه عملکرد درآمد/هزینه (کد ۵۰) " : (سند شماره ۹۰۰۰۰۴)

مانده این حساب که به عنوان مازاد یا کسری منابع هر سال می باشد ، به حساب " ارزش خالص انباشته - کد ۵۳ " در پایان سال منتقل می گردد.

۲- ب) حساب " تعدیلات سنواتی (کد ۵۱) " : (سند شماره ۹۰۰۰۰۵)

چنانچه از بابت اصلاح اشتباهات سنوات گذشته ، اسناد حسابداری به طرفیت حساب " تعدیلات سنواتی (کد ۵۱) " صادر شده باشد ، مانده حساب مذکور نیز در پایان سال به حساب " ارزش خالص انباشته - کد ۵۳ " بسته خواهند شد .

۳- ب) حساب " سایر تغییرات در ارزش خالص (کد ۵۲) " : (سند شماره ۹۰۰۰۰۶)

اگر به هر دلیل در طی سال از سرفصل " سایر تغییرات در ارزش خالص (کد ۵۲) " استفاده شده باشد ، مانده حساب مذکور نیز در پایان سال به حساب " ارزش خالص انباشته - کد ۵۳ " منتقل خواهد شد.

در نتیجه در تراز آزمایشی مانده حساب ها در پایان سال ، فقط مانده حساب های دائم که صورت وضعیت مالی (ترازنامه) ستاد/ واحدهای تابعه را تشکیل می دهند به همراه حساب های انتظامی دارای مانده می باشند.

نتایج اسناد حسابداری شماره ۹۰۰۰۰۱ لغایت ۹۰۰۰۰۶ در صورت های مالی " صورت تغییرات در وضعیت مالی و گردش حساب تغییرات در ارزش خالص " هر سال ستاد / واحدهای تابعه مستقل قابل مشاهده می باشد .

ج) نحوه بستن مانده حسابهای ترازنامه ای : (سند شماره ۹۰۰۰۰۷)

به میزان جمع کل تمام حساب های دائم بدهکار در ترازنامه ، حساب " تراز اختتامیه - کد ۹۹۰۲۰۱ " بدهکار و متقابلاً تمام حساب های کل مزبور ، بستانکار می شوند .

مضافاً تمام حساب های بستانکار ترازنامه نیز به همین روش بدهکار شده و متقابلاً حساب " تراز اختتامیه - کد ۹۹۰۲۰۱ " نیز بستانکاری شود . در نهایت مبلغ ریالی سرفصل تراز افتتاحیه / اختتامیه معادل جمع ریالی حسابهای دائم بدهکار یا بستانکار می باشد.

ضمناً حساب های انتظامی دارای مانده ، معکوس شده و در انتهای همین سند حسابداری منعکس می گردد.

مضافاً دو حساب " تامین اعتبار - کد ۹۱۲۰۰۱ " و حساب " ذخیره تامین اعتبار - کد ۹۱۲۱۰۱ " در صورت داشتن مانده به حساب های سنواتی ۹۱۲۰۰۹ (تامین اعتبار سنواتی) و ۹۱۲۱۰۹ (ذخیره تامین اعتبار سنواتی) تبدیل و به عنوان حساب های ترازنامه ای (دائم) تلقی می گردند .

شایان اهمیت است سند حسابداری شماره ۹۰۰۰۰۷ در صورت انتقال به سال بعد به عنوان سند حسابداری افتتاحیه (شماره ۱) تلقی می گردد.

نکته بسیار مهم : چنانچه پس از بستن مانده حساب ها بطور موقت ، هرگونه سند حسابداری جدید در سال قبل صادر گردد ، برای بازسازی و اصلاح سیستماتیک سند های صادره ضرورت دارد فیلد " اختتامیه / افتتاحیه موقت " مجدداً در قسمت بستن مانده حساب ها فعال شود.